

Meenutades Titanicut

Titanic oli laev, mis sai kuulsaks oma huku läbi. 1912. aastal oli ta kõige suurem ja luksuslikum laev maailmas ning laevaomanike soov oli, et ta saaks ka kõige kiiremaks, edestamaks senist «Sinise lindi» omanikku, liinilaeva Mauretaania.

Titanic lahkus oma esimesele reisile Southamptoni kai äärest 10. aprillil 1912. aastal. Esimesed peatused olid tal Prantsusmaal Cherbourgis ning Iiri saarel Queenstownis (nüüdse iiristatud nimega Cobh). Üle Atlandi alustas teekonda 1337 reisijat ning 891 meeskonnaliiget. Ilm oli reisisiks igati soodne – esimestel päevadel paistis päike, õhusooja oli ka parajalt – 11–12° C. Luk-suskajutites, salongides, saunades tunti end mõnusalt. Laeva peeti uppumatuks – tal oli kahekordne põhi, kogu kere oli jagatud 16 veekindlaks sektsiooniks, neist võis isegi neli veega täituda, ikkagi oleks alus pinnale jäänud. Kuidas aga ohu puhul toimida, ei teadnud (ega olnud eriti huvitatud) vist ükski reisija, õppehäireist ei maksnud rääkidagi (need oleksid olnud häirivad).

14. aprillil jõuti Newfoundlandi lähedale, sinna, kuhu ulatub külm Labradori hoovus. Ilm jahenes järsult (4–7° C), läänepoolsed laevad teatasid õhutemperatuuridest –1° – +2° C, tuulte ja hoovuse mõjul liikusid jäämäed lõunasse. Päeva kestel saatsid kuus laeva hoiatusi suurtest jäämägedest neil laiustel, kuid enamik neist teadetest ei jõudnud Titanicu kaptenisillale – radistidel oli tegemist rikaste reisijate telegrammide edastamisega.

Kella ühe paiku öösel (Greenwichi aeg) 15. aprillil jõuti Labradori hoovusesse, nii õhu- kui merevee temperatuur langes 0° kuni –2° C, taevast oli pilvitu, veepind peaaegu sile. Vahimadrust masti otsas «varesepesas» hoiatati silmi lahti hoidma. Laeva kiirus püsis endiselt 22 sõlme ümber (paras auto kiirus – umbes 40 km tunnis).

Kell 3.00 märgati eespool nõrka udu (see oleks pidanud tegema ettevaatlikuks – veeaur kondenseerub jäämäe läheduses), kell 3.10 nähti ootamatult 15–30 meetri kõrgust jäämäge 500 jardi kaugusel. Laeva peatada on veel raskem kui rongi. Täiskäik tagasi ei päästnud enam midagi, 37 sekundi pärast lõi jää läbi viie veekindla sektsiooni seinad. Kell 3.30 saadeti eetrisse SOS signaal, 25 minuti pärast hakati päästepaate vette laskma – neis oli aga 1178 kohta!

Reisilaev California oli sel ajal vaid 20 miili kaugusel, kuid selle radist magas. Kell 5.50 kadus Titanic ookeanisügavikku. Liinilaev Carpathia, mis oli 58 miili kaugusel, jõudis tõtates kell 7.40 õnnetuspaigale ja päästis 705 inimest. Tagasiteel kohati juba 70 meetri kõrguseid jäämägesid.

Titanicu hukust võeti õppust – sellest ajast töötab laevadel pidev raadiovalve, korraldatakse õppehäireid, pööratakse suuremat tähelepanu meteoroloogilistele tingimustele, tehakse jääluuret lennukitelt ja kosmosest.

Kui Titanicu kurss oleks kulgenud rohkem lõuna poolt, oleks ta läbinud sooja Golfi hoovuse, mille vee temperatuur oli sel aastaajal +12° – +14° C (meenutame, et tragöödia paigal oli sel ajal –2°C!). Ka päästevestidega oleks inimestel olnud pääsemisvõimalusi palju rohkem.

1985. aasta jaanilapäeva ööl läks Eesti TA uurimisolaeva Arnold Veimeri tee Titanicu hukumiskoha lähedalt mööda. Oli paras udu, nii vee- kui õhutemperatuur oli 5° C, mõirgas udusiireen. Ja siis ilmusid prožektorikiirtesse nagu ebamaised jäämäed... Peatusime, ootasime hommikut.

AIN KALLIS